Прометей — символічний образ нескореного народу (за поемою «Кавказ»)

Титан Прометей — це герой давньогрецької міфології. Але він став улюбленим персонажем творів світового мистецтва (літератури, живопису), перетворившись у символ невичерпних сил народу, його стійкості у боротьбі проти ворогів, ставши символом жертовності в ім'я перемоги світла, правди і розуму.

Яскравим доказом цього є прекрасна поема Т. Г. Шевченка, ця огненна сатира на загарбницьку колоніальну політику царської Росії під назвою «Кавказ».

У поемі Т. Г. Шевченко оплакував не лише смерть свого друга Якова де Бальмена, але й сумну долю пригноблених горців, волелюбних кавказців, які не хотіли добровільно приєднуватися до Росії, де «од молдаванина до фінна на всіх язиках все мовчить, бо благоденствує». Приєднуватися до країни з морально деградованою правлячою верхівкою, змістом життя якої була жадоба до наживи. Ці «суєслови й лицеміри, Господом прокляті!» лише на словах сповідують божі заповіді любити брата, а на ділі деруть з нього три шкури.

Ви любите на братові

Шкуру, а не душу!

Та й лупите по закону, —

сміливо кидає гнівні звинувачення поет.

Що ж могло дати вільному народові це загниваюче суспільство? Хіба що «тюрми мурувати, кайдани кувати, як і носить!... і як плести кнути узловаті». Згадується і «Сибір неісходима» як місце заслання тих, хто проти волі царя.

І ось цій темній і страшній силі змушені були протидіяти народи Кавказу з єдиним бажанням не втратити волю і не попасти в рабство. Саме за це автор глибоко симпатизує горцям, вірячи у їхню перемогу:

І вам слава, сині гори,

Кригою окуті.

І вам, лицарі великі,

Богом не забуті.

Борітеся — поборете,

Вам Бог помагає!

За вас правда, за вас слава

І воля святая!

Стійкість народу, його могутню згуртовану силу, його нескореність Тарас Шевченко втілює в образі Прометея, який, до речі, за міфом, і був прикутий Зевсом до Кавказьких гір. Орел же асоціативно нагадує двоголового орла самодержавства. Але не скувати живої душі горців. Народ, що прагне волі і бореться за неї — безсмертний! Це дає повне право заявляти авторові:

Не вмирає душа наша,

Не вмирає воля.

Наша? Ні, Т. Шевченко не обмовився, бо мав на увазі й український народ, і всі інші пригноблені народи Росії, до якої б нації вони не належали, бо сліз і крові тут пролито стільки, що

... напоїть

Всіх імператорів би стало.

З дітьми і внуками втопить

В сльозах удов'їх. А дівочих

Пролитих тайно серед ночі!

А матерніх горячих сльоз?

А батькових, старих, кровавих,

Не ріки — море розлилось,

Огненне море!

Як не важко Прометею, як не важко народу-мученику, але найважливіше те, що він готовий порвати кайдани, а не скніти в рабстві. Ось на чому акцентує увагу автор славнозвісної поеми. Хоча цей нескорений прометеївський дух властивий не лише поемі «Кавказ». Він узагалі є істотною складовою частиною Шевченкової поезії, її душею, суттю. Бо це не просто поезії, а історичні документи доби.